

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Никифор Стефанов, за дисертационен труд на Цветомир Емилов Алексов на тема: *„Киберпространството като пети домейн. Държавно подкрепяни и самостоятелни хакерски групи. Начини и методи на противодействие срещу кибератаки от различен произход“*, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Стратегии и политики на сигурност)“

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Актуалността на темата на изследването е определена от недостатъчна степен на разработеност и практическа потребност от ефективни методи за успешно решаване на противодействие срещу кибератаките от различен произход.

Значимостта на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение произтича от необходимостта да се докаже ролята на сигурността за съществуването на киберпространството и ефективното противодействие срещу кибератаките от различен произход.

В този смисъл докторантът предлага анализ на стратегическата среда, видовете и източниците на заплахи, състоянието, задачите и методите за гарантиране на сигурността, основните насоки на държавната политика и на системата за гарантиране на информационната сигурност. Повдига въпросът за създаването и прилагането на нормативна база в киберпространството за изграждане на определен тип рамка на поведение в информационната среда.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

За работна хипотеза на дисертационния труд докторантът Цветомир Алексов е приел, че навлизането на технологиите и постоянната свързаност на милиарди устройства в интернет дава възможност на различни хакери и хакерски групи да извършват действия, част от които са и престъпления и да получат различни облаги в полза на себе си или трети лица в това число правителства на различни държави.

Целта на изследването в труда на докторанта Алексов се изразява в търсене на отговор на въпроса за издигане ролята на сигурността на киберпространството и ефективното противодействие срещу кибратаките от различен произход. Тя е желаният резултат от научното изследване и касае създаването на визия за изграждане на киберсигурност.

За постигането на целта на изследването докторантът си е определил за решаване следните задачи:

- изясняване на основните понятия в киберпространството;
- яснота около основните нормативни документи регулиращи информационната среда с цел мониторинг на информационното пространство;
- анализиране на основните видове кибратаки и способите за осъществяване на неоторизиран достъп;
- запознаване с основните хакерски групи реализиращи мащабни киберпроекти, които засягат милиони граждани и евентуалната им връзка с правителствени структури;
- изграждане на примерна конфигурация на система за сигурност на корпоративна компютърна мрежи и даване да препоръки за киберзащита.

Целта и задачите на изследването са обосновани в основното съдържание на разработката.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

В дисертационния труд „Киберпространството като пети домейн. Държавно подкрепяни и самостоятелни хакерски групи. Начини и методи на противодействие срещу кибратаки от различен произход”, докторантът Алексов прилага методика на изследване, която му позволява да посочи

рисковете за информационната сигурност, като се базира на основни понятия за киберпространството и внасяне на яснота около базовите законовите норми и стандарти за информационна сигурност. Избраните общи методи на научното познание и умелото им прилагане при разработването на дисертационния труд докторантът Алексов са му позволили да реши избраните изследователски задачи и постигне целта на изследването. дост

Избраната методология и методика на изследване съответстват на поставената цел и задачи на дисертационния труд.

4. Научни и научноприложни резултати на дисертационния труд

Научните и научноприложни резултати произтичащи от дисертационния труд на Цветомир Алексов оценявам и характеризирам в две основни направления.

Първо направление - обогатяване на съществуващи знания за научното направление киберзащита.

Доказателства за това са:

- изясняване, уточняване, задълбочена методическа обосновка на същността, природата и структурата на съвременната кибер среда и използването на интернет пространството за злонамерени цели;
- подробен анализ на реалното състояние на основните видове кибератаки и способите за осъществяване на неоторизиран достъп и представянето на основните хакерски групи реализиращи мащабни киберпроекти, засягащи милиони граждани и евентуалната им връзка с правителствени структури.

Второ направление - новост за науката и приложения в практиката:

- създаването на вариант за сигурност на корпоративна компютърна мрежа и предлагане на параметри системата, при които тя ще функционира оптимално.по отношение на преднамерени и непреднамерени действия, позволяващи манипулация на информационните ресурси, които биха могли да доведат до директни или индиректни загуби за компанията.

Основните научни и научноприложни резултати от дисертационния труд на докторанта Цветомир Алексов представляват оригинално авторово изследване в научното направление. Считам, че дисертационния труд и получените научни резултати са резултат на задълбочено познаване, творческо изследване, и практически подходи, свързани с изследване на киберпространството и неговата защита.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд.

Дисертационния труд е подкрепен с 5 публикации. Всички публикации са в направлението на научните изследвания на автора и са пряко свързани с темата на дисертационния труд, като потвърждават резултатите от научното изследване и осигуряват неговата обществена представителност. Две от тях са публикувани и притежават ISBN 978-619-7383, ISBN 978-619-7478-58-7, а за останалите три докторантът не е посочил къде са приети за публикуване.

Нямам съвместни публикации с автора.

6. Цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Нямам основание да твърдя , че са ми известни цитирания от други автори или отзиви в научния печат по публикациите на дисертанта.

7. Мнения, препоръки и бележки.

За да постигне целта на изследването, докторантът Цветомир Алексов е систематизирал, обработил и анализирал 111 бр. научни издания: книги, монографии, статии, доклади, електронни страници на официални институции и организации. Прави впечатление, че

докторантът се е позовал в научното си изследване на шест публикации на български автори и 105 бр. на чуждестранни автори публикували на латиница. Кандидатът Алексов притежава задълбочени теоретични знания по специалността и способности за самостоятелни научни изследвания.

Препоръки и бележки

Препоръчвам на докторанта Цветомир Алексов в бъдещата си научноизследователска работа да обръща по - голямо внимание на критичния анализ и оценката на резултатите от изследването и на други автори. Да формулира изводи, от които ясно да се вижда какво в изследваната област трябва да се провери, какво още не е изучено и какво трябва да се доразвие, като коректно и логически обосновано да посочва достоинства и недостатъци на известните му решения на проблема и нерешените задачи.

8. Заключение

Отчитайки значимостта на изследвания от Цветомир Алексов научен проблем в дисертационния труд *„Киберпространството като пети домейн. Държавно подкрепяни и самостоятелни хакерски групи. Начини и методи на противодействие срещу кибератаки от различен произход”*, изследователския подход и оригиналността на разработката, наедно с постигнатите научни и научноприложни резултати, считам, че предложението за рецензия дисертационният труд съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и представлява документ, съдържащ резултати от самостоятелно научно изследване, отговарящо на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България .

Давам своята **положителна оценка** на разработения от Цветомир Емилов Алексов дисертационен труд на тема *„Киберпространството като пети домейн. Държавно подкрепяни и самостоятелни хакерски групи. Начини и методи на противодействие срещу кибератаки от различен произход”*.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за придобиване от докторанта Цветомир Емилов Алексов на образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1.

Национална сигурност, научна специалност „Стратегии и политики на сигурност“.

Проф.д-р
/ Никифор Стефанов /

12.02. 2022г.
гр. София